Cyfarfod Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg
21 Mehefin 2023
Cofnodion

Yn bresennol:		
Enw	**Teitl**	**Sefydliad**
Y Cyng Lis Burnett (LB)	Arweinydd	Cyngor Bro Morgannwg
Marie Davies (MD)	Dirprwy Gyfarwyddwr Strategaeth a Chynllunio	BIP Caerdydd a'r Fro
Y Cynghorydd Shirley Hodges (SH)	Cynrychiolydd Cyngor Tref a Chymuned Enwebedig	Cyngor Tref y Barri
Charles Janczewski (CJ)	Cadeirydd y BIP	BIP Caerdydd a'r Fro
Judith Cole (JC)	Dirprwy Gyfarwyddwr yr Is-adran Cyllid Llywodraeth Leol a Phartneriaethau'r Gweithlu	Llywodraeth Cymru
Fiona Kinghorn (FK)	Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd y Cyhoedd	BIP Caerdydd a'r Fro
Rachel Connor (RC)	Cyfarwyddwr Gweithredol	Gwasanaethau Gwirfoddol Morgannwg
Estella Enos (EE)	Dirprwy Bennaeth Y	Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol Caerdydd a'r Fro
Huw Jakeway (HJ)	Prif Swyddog Tân	Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
David Letellier (DL)	Rheolwr Gweithredol	Cyfoeth Naturiol Cymru
Mark Brace (MB)	Comisiynydd Cynorthwyol	Comisiynydd Heddlu a Throseddu De Cymru
Hefyd yn bresennol:		
Tom Bowring (TB)	Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	Cyngor Bro Morgannwg
Helen Moses (HM)	Rheolwr Strategaeth a Phartneriaeth	Cyngor Bro Morgannwg
Andreas Pieris-Plumley (APP)	Intern Strategaeth a Phartneriaeth	Cyngor Bro Morgannwg
Nicola Sumner-Smith (NSS)	Arweinydd Tîm, Datblygu Cymunedol, Grantiau a Chronfeydd Allanol	Cyngor Bro Morgannwg
Alec Shand (AS)	Uwch Swyddog Datblygu Cymunedol	Cyngor Bro Morgannwg
Arabella Calder (AC)	Uwch Swyddog Datblygu Cymunedol	Cyngor Bro Morgannwg

David Bebb (DB)	Pennaeth Gwaith Di-dâl	Gwasanaeth Carchardai a Phrawf ei Fawrhydi
Robert Robbins (RR)	Rheolwr Gweithredol	Gwasanaeth Carchardai a Phrawf ei Fawrhydi
Ymddiheuriadau:		
Eirian Evans (EE - GPC)	Pennaeth Y	Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol Caerdydd a'r Fro
Suzanne Rankin (SR)	Prif Weithredwr	BIP Caerdydd a'r Fro
Rob Thomas (RT)	Prif Weithredwr	Cyngor Bro Morgannwg
Mike Evans (ME)	Pennaeth Gweithrediadau Canolbarth y De	Cyfoeth Naturiol Cymru
Estelle Hitchon (EH)	Cyfarwyddwr Partneriaethau ac Ymgysylltu	Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru

Rhif	Eitem Agenda	Camau Gweithredu
1.	**Croeso a Chyflwyniadau** Croesawodd a chyflwynodd MB bawb i gyfarfod y BGC.	
2.	**Ymddiheuriadau am Absenoldeb** Gweler y rhestr lawn o ymddiheuriadau uchod.	
3.	**Cofnodion Cyfarfod y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar 3 Mai 2023** Cytunwyd bod y cofnodion yn adlewyrchiad gwir a chywir.	
4.	**Adroddiad Blynyddol BGC y Fro 2012/23** Adroddiad Blynyddol Drafft Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg 2022-23 Cyflwynodd HM yr Adroddiad Blynyddol ac eglurodd sut mae'n canolbwyntio ar y flwyddyn ddiwethaf ond hefyd yn myfyrio ar 5 mlynedd diwethaf gwaith y BGC. Mae'r adroddiad yn dwyn ynghyd enghreifftiau o waith sydd wedi symud ymlaen i fodloni pedair blaenoriaeth Cynllun Llesiant 2018-23, ac yn tynnu sylw at brosiectau sy'n datblygu'r amcanion llesiant. Yn ogystal, mae'r adroddiad yn edrych ar gyfeiriad y BGC yn y dyfodol ac yn amlinellu camau i'w cymryd yn y Cynllun Llesiant newydd. Ategodd APP sylwadau HM ynghylch tôn yr adroddiad sy'n ystyried gwaith y BGC dros y pum mlynedd diwethaf. Eglurodd APP fod yr adroddiad yn cynnwys chwe adran sy'n cynnwys amrywiaeth eang o waith y BGC dros y flwyddyn ddiwethaf a thros gyfnod 5 mlynedd Cynllun Llesiant 2018-23. Mae'r adroddiad yn manylu ar y pedair blaenoriaeth; y Cynllun Symud Mwy Bwyta'n Dda, Mynd i'r Afael â	

	Newid yn yr Hinsawdd, Gwerth yn y Fro, Gwella Ymgysylltiad. Yn ogystal, mae'r adroddiad yn tynnu sylw at wyth astudiaeth achos sy'n dangos yr amrywiaeth o waith sy'n digwydd o fewn y BGC. Er enghraifft, mae Ei Llais Cymru yn arddangos y cynnwys ieuenctid sydd wedi digwydd gyda phobl ifanc yn arwain ymgyrch yn erbyn aflonyddu rhywiol. Mae Partneriaeth Bwyd y Fro yn pwysleisio'r gwaith sy'n digwydd o ran darpariaeth bwyd iach ac yn cysylltu â mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Mae ymateb costau byw y BGC wedi'i ddisgrifio a manylwyd ar y defnydd o gyllid partneriaeth ychwanegol. Rhoddir y cefndir, yr hyn a wnaed a'i gyflawni, a chyfeiriad y gwaith yn y dyfodol i ddangos y cynnydd sy'n digwydd. Disgrifiodd APP sut mae'r adroddiad yn edrych ar y gwaith i'r dyfodol sydd wedi'i wreiddio yng Nghynllun Llesiant newydd 2023-28 ac mae'n darparu rhestr o gamau gweithredu blwyddyn un. Canmolodd FK yr adroddiad ac awgrymodd y gellid gwneud gwaith i gynnwys cyfres o ystadegau dangosyddion perfformiad. Llofnodwyd yr Adroddiad Blynyddol gan bartneriaid.	
5.	**Creu Lleoedd** Eglurodd NSS fod creu lleoedd yn gweithio ar draws sectorau i ystyried datblygiad ardal yn y dyfodol a chyflwyno'r siarter creu lleoedd sy'n manylu ar chwe egwyddor creu lleoedd. Esboniodd NSS fod cyllid gan Lywodraeth Cymru ar gyfer pedair tref ym Mro Morgannwg a fydd yn cael ei ddefnyddio i ddatblygu'r ardaloedd hyn. Disgrifiodd NSS sut y bydd mapio cymunedol yn bwydo i mewn i'r cynllun creu lleoedd. Eglurodd AS fod yr ymagwedd at greu lleoedd yn Llanilltud Fawr wedi cynnwys presenoldeb mewn digwyddiad a oedd yn casglu barn trigolion am yr ardal. Defnyddiwyd hyn i ddeall pethau cadarnhaol a'r hyn sy'n gweithio'n dda ond hefyd i nodi unrhyw ddiffygion. Bydd yr adborth yn cael ei ddefnyddio i fwrw ymlaen â'r datblygiad creu lleoedd. Cafwyd cefnogaeth dda hefyd gan y cyngor lleol i'r ymagwedd creu lleoedd. Ategodd AC sylwadau AS am greu lleoedd yn yr ymagwedd at ddatblygiad y Bont-faen, ar ôl cynnal digwyddiad tebyg i ddeall barn trigolion am yr ardal. Esboniodd AC dair cydran creu lleoedd, gweithgaredd, ffurf, ystyr a hysbysodd y partneriaid am fore coffi grŵp ffocws y maer ym mis Gorffennaf a fydd yn clustnodi cyfleoedd a bylchau yn erbyn pob un o'r tair cydran. Esboniodd NSS sut y gweithredir creu lleoedd gan ddefnyddio nifer o randdeiliaid ac y bydd rhanddeiliaid yn cael eu hannog i fwrw ymlaen â'u prosesau creu lleoedd eu hunain a bwydo hynny i'r cynllun. Mae hyn yn sicrhau nid dim ond y cyngor sy'n cymryd yr awenau ond eraill sydd yn y gymuned ac sy'n gweddu'n iawn i ddatblygu eu cymuned leol.	

	Gofynnodd SH sut mae rhanddeiliaid masnachol fel perchnogion siopau yn cael eu cynnwys i symud i gymunedau creu lleoedd. Esboniodd NSS fod gwaith gyda phartneriaid fel cydweithwyr yn Datblygu Economaidd yn digwydd i adnabod posibiliadau ac edrych ar fusnesau lleol. Gofynnodd MB pa mor eang yw'r ymgynghoriad. Esboniodd NSS fod matrics o bynciau trafod yn cael ei greu i fapio'r rhanddeiliaid ar draws themâu. Mae'r mapio hwn yn sicrhau y siaredir â’r holl randdeiliaid priodol ynghylch yr holl themâu priodol. Amlygodd FK yr angen am alinio cynlluniau ar gyfer gwerth ychwanegol ac adnabod profiadau diwylliannol. Eglurodd NSS mai cam cyntaf yr ymgynghoriad yw edrych ar alinio â'r cynlluniau presennol a sicrhau nad yw diwylliant a threftadaeth yn cael eu colli wrth ddatblygu. Gofynnodd MB sut y gall y BGC gynorthwyo a helpu i alinio gwahanol agweddau ar greu lleoedd. Esboniodd NSS ei bod yn ddefnyddiol i'r tîm gwneud lleoedd ddeall pa waith y mae'r BGC yn ei wneud ar y cyd ac fel partneriaid unigol. Gofynnodd MD sut yr ydym yn cymryd rhan mewn ffordd fwy ystyrlon a sicrhau y cyrhaeddir y rhai hynny na chânt eu clywed yn aml. Eglurodd AS bod mesurau'n cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod pawb yn cyfranogi. Awgrymodd MD gyfle i rannu rhestrau rhanddeiliaid rhwng partneriaid er mwyn adnabod yn well y grwpiau na chânt eu clywed yn aml.	**Pob un**
6.	**Adfywio Strategaeth y BIP** Adfywio Ein Strategaeth (shapingourfuturewellbeing.com Eglurodd MD fod y strategaeth ddrafft allan nawr ar gyfer ymgynghori â'r cyhoedd, cydweithwyr a rhanddeiliaid. Crëwyd y drafft yn seiliedig ar adborth cychwynnol gan bobl ledled Caerdydd a'r Fro. Mae'r BIP yn gweithio'n agos gyda phartneriaid ar draws sefydliadau addysg, cyhoeddus a gwirfoddol yn ogystal ag yn y diwydiant. Mae ffocws brwd i ddatblygu gwasanaethau yn y cyd-destun hwn, gan ddefnyddio arbenigedd partneriaid. Mae angen edrych ar gynhyrchu incwm ychwanegol i fuddsoddi mewn cyfleusterau a gwasanaethau drwy weithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru a darparwyr gwasanaethau eraill. Fel rhan o'r cam cyntaf o ymgysylltu, cyflwynwyd gwerthoedd yr BIP i randdeiliaid a'r cyhoedd i sicrhau eu bod yn dal i	

	fod yn berthnasol, derbyniodd y rhain gefnogaeth gref. Mae'r diben a'r weledigaeth ill dau wedi cael eu hailweithio yn sylweddol yn dilyn ymgynghoriad ag adborth yn awgrymu bod angen ymestyn y weledigaeth ond hefyd fod yn realistig. Amlinellodd MD y pum blaenoriaeth strategol yn y strategaeth: *Rhoi ein pobl yn gyntaf* drwy gadw staff a chynnig hyfforddiant wrth gael diwylliant gweithio gonest, grymuso cydweithwyr, parchu amrywiaeth, a chydraddoldeb. *Darparu ansawdd rhagorol* drwy leihau'r bylchau presennol a chael y gorau allan o adnoddau. *Cyflawni yn y mannau iawn* y gofal priodol a datblygu gofal digidol tra'n blaenoriaethu adnoddau sy'n cael eu buddsoddi yn y mannau cywir. *Gweithio mewn partneriaethau* a gwybod yn glir pa bartneriaid y mae angen gweithio gyda nhw i ddarparu'r gwasanaethau gorau a'u bod yn parhau i fod yn gynaliadwy. *Gweithredu ar gyfer y dyfodol* Diogelu llesiant y dyfodol drwy gynllunio a gweithredu. Dwedodd MD mai'r dyddiad cau ar gyfer sylwadau ar y strategaeth yw 26 Mehefin. Canmolodd TB y cydbwysedd a geir yn y strategaeth ddrafft ac awgrymodd gyfle i wella neu chwyddo'r cyfeiriadau iechyd cyhoeddus o fewn y strategaeth i gael y cydbwysedd rhwng trin pobl a chadw pobl yn iach. Gwerthfawrogwyd y cyfeiriadau at bobl hŷn ond awgrymwyd cryfhau llais pobl ifanc. Gofynnodd TB a oes cyfle i ddefnyddio'r dangosyddion o fewn y strategaeth mewn mannau eraill yng ngwaith BGC, a hefyd cyfle i gynnwys mesurau bodlonrwydd yn y strategaeth. Canmolodd HJ y strategaeth a chydnabu'r ffocws ynghylch atal ac ymyrryd yn gynnar, gan awgrymu cyfle i rannu arbenigedd i weithio ar y cyd ar y materion hyn. Adleisiodd FK sylwadau TB ac eglurodd fod yr arsylwadau hyn wedi'u nodi a bod gwaith yn mynd rhagddo i gynnwys yr awgrymiadau hyn yn y strategaeth.	
7.	**Trosolwg Gwaith Di-dâl Cymru** Esboniodd DB fod Gwaith Di-dâl yn ddedfryd gan y llysoedd a gellir ei wneud mewn lleoliadau unigol neu fel grwpiau dan oruchwyliaeth. Effeithiodd pandemig Covid-19 ar y rhaglen gan arwain at golli buddiolwyr; fodd bynnag, mae gwaith yn mynd rhagddo i adnewyddu'r cysylltiadau hyn. Mae tuedd i'r rhan fwyaf o bobl gwblhau eu dedfryd ar y penwythnosau i gyd-fynd â'u hymrwymiadau gwaith cyflogedig. Fel arfer, mae'r gwaith yn cael ei gwblhau yn eu cymuned leol fel y gallant weld y newid y maent yn ei greu ac mae opsiwn i ddatblygu sgiliau galwedigaethol yn dibynnu ar y gwaith. Gellir enwebu prosiectau gwaith i'r tîm a fydd yn eu hasesu ac a allant ddarparu'r llafur i gyflawni'r gwaith. Mae diogelwch pawb sy'n cymryd rhan yn hollbwysig ac mae popeth yn cael asesiad risg cyn dechrau ar brosiect.	

	Rhoddodd RR enghreifftiau o brosiectau gwaith di-dâl yn digwydd yn y Fro. Mae'r rhain yn cynnwys cynnal a chadw ardaloedd awyr agored fel tiroedd yr eglwys yn Llandochau, a'r caeau chwarae yng Nghlwb Rygbi y Barri. Hefyd, bu prosiectau adfer dodrefn, gwaith ar ganolfan dreftadaeth arfordirol Southerndown a phrosiectau coginio mewn partneriaeth â'r banciau bwyd. Mynegodd RR y nod o ehangu o fewn y Fro gan estyn allan at bartneriaid i enwebu prosiectau. Gwahoddodd LB y tîm Gwaith Di-dâl i siarad â'r tîm arweinyddiaeth strategol yn y Cyngor a thynnu sylw at bwysigrwydd edrych ar gyfleoedd ar gyfer gwerth ychwanegol a gweithio gyda'n gilydd. Awgrymodd JC gysylltu'r tîm Gwaith Di-dâl â Llywodraeth Cymru ynghylch yr agenda bioamrywiaeth. Cynigiodd FK gyrsiau achrededig hyfforddiant bwyd iach trwy ddietegwyr BIP ar gyfer y rhai sy'n cymryd rhan mewn prosiectau coginio. Roedd partneriaid yn gefnogol i'r gwaith ac yn cydnabod cyfleoedd y rhaglen a'r potensial i gysylltu â hyfforddiant ac achredu.	
8.	**Datblygu Rhaglen Llunio Lleoedd ar gyfer Rhaglen Lesiant yng Nghymru** Eglurodd FK, mewn partneriaeth â Chyfarwyddwyr Gweithredol Iechyd Cyhoeddus ledled Cymru, fod Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cynllunio cynnig ar gyfer gwobr gan y Sefydliad Iechyd. Byddai hyn yn ariannu dull systemau cenedlaethol i gyflawni amcanion sy'n ymwneud ag iechyd ac yn galluogi dysgu ar y cyd rhwng BGCau. Mae cyfleoedd i gael gwerth ychwanegol sy'n deillio o aliniad gwaith a pholisi ledled Cymru gydag adnoddau ychwanegol i fwrw ymlaen â gwaith y BGC. Dwedodd FK fod cais wedi'i gyflwyno. Canmolodd LB y cynnig a mynegodd ddiddordeb yn natblygiad y gwaith hwn. Holodd MB a allai fod lle i gefnogi cymunedau i allu cymryd y cyfrifoldeb i ddarparu'r gwasanaethau sydd eu hangen arnynt. Cydnabu FK fudd datblygiad cymunedol a'r natur hirdymor, gan awgrymu edrych yn y dyfodol ar y ffocws i gael yr ymagwedd aliniad systemau yn gywir.	
9.	**Blaenraglen Waith 2023** Rhoddodd HM ddiweddariad ar yr amserlen ar gyfer y cyfarfod nesaf, sy'n cynnwys Adroddiad Blynyddol Symud Mwy Bwyta'n Dda, Ymhelaethu ar Atal, diweddariadau ar ddigartrefedd a chostau byw, yn ogystal ag adroddiad gan bartneriaeth natur leol ar fioamrywiaeth.	

	Ychwanegodd FK y byddai ei Hadroddiad Blynyddol nesaf fel Cyfarwyddwr Iechyd y Cyhoedd yn canolbwyntio ar fioamrywiaeth.	
10.	**Unrhyw Fater Arall** Dim materion eraill.	
11.	**Dyddiad y cyfarfod nesaf - 20 Medi 2023**	